

Vinko Möderndorfer

NOSTALGIČNA KOMEDIJA

Komična pripoved o času in ljudeh

Napisana: 2008

Uprizorjena: Slovensko ljudsko gledališče Celje, premiera 27. Novembra 2015

Nostalgčna komedija je na površini komedija o pozabljanju, v globini pa drama o spominu. Pozabljanje in spomin sta seveda nerazdružni par, oba sestavni del (našega) časa, ki pa ga Möderndorferjeva igra uprizarja na izviren način. V čas smo postavljeni kot osebe, ki se spreminjajo, na katere čas vpliva in na nas pušča sledove. V različnih obdobjih, ki jih uprizarja igra, smo v odnosu do časa, spomina in pozabe različni: čas je sprva ves pred nami in spomini v njem nimajo velike vloge, to dobijo šele, ko je večji del življenja za nami in nam ga pomagajo oživljati, vračati. Spomin pomeni vrnitev časa, pravzaprav vrnitev nas, kakršni smo bili nekoč; in to dejstvo komedija lepo izkoristi oz. utelesi, pred gledalca postavi protagoniste v različnih življenjskih obdobjih, ki so vsa prisotna tako rekoč hkrati. Komični zapleti, povezani s pozabljanjem (in nostalgija je vedno nekoliko povezana z demenco ...), odpirajo vrata v različne teme, povezane s staranjem, z interpretacijo lastnega življenja oz. zgodovino, z ohranjanjem življenja živega, vsem težavam, ki jih prinese zob časa, navkljub, z naravo časa kot tako. Möderndorfer ne naseda sentimentalizaciji in idealizaciji starosti in starostnikov, ampak jim podrži zrcalo, v katerem se lahko prepoznajo v neki resničnosti; ta ni mila in prijazna, vendar s tem, ko je resnična, ponuja možnost polnega življenja tudi v obdobju zmanjšanih pričakovanj. A resnici na ljubo je nostalgija v tej komediji vselej nekoliko grenka, zaveda se, da čas odteka, da je v tem obdobju vsega manj, dokler ne ostane nič več. To je tudi čas zmage iluzij, ki jih v življenje prinašajo naše lastne napačne predstave, lahko pa so nam te vsiljene od zunaj. In ravno tem se je tudi najteže upreti.

A upreti se je potrebno. Čeprav je tisto, kar stoji na koncu, neizbežno slovo, smrt, in čeprav se *Nostalgčna komedija* v nekem smislu dogaja že po smrti, post mortem. A to dejstvo ji ne jemlje – tudi komičnega – življenja, ki ga še dodatno popestrijo nastopi tipiziranih likov iz preteklosti ter prikazni dveh govorečih živali, mačke in psa, ki skupaj z ljudmi pravzaprav živita isto življenje, le da nanj gledata iz izvirne živalske perspektive.

Blaž Lukan, odlomek iz spremne besede v knjigi Mali nočni kvartet. CZ, 2015

... obstajajo vsi časi v enem. Preteklost, sedanost in prihodnost. Preteklost si razlagamo vsak po svoje, čeprav je najbolj jasna ... Sedanjost živimo in jo komaj dohajamo. Prihodnost pa je sestavljena iz preteklosti in sedanosti. Vidimo jo, vendar se trudimo, da je ne bi videli ... Ja, če me vprašate, vse je hkrati. In življenje je en sam hip. Veliki pok. *Big Bang*. Zaradi njega je vse bilo, vse je in vse je že minilo. Sestavljeni smo iz delcev Velikega poka. In vanj se vračamo za ponoven začetek.

Fizik Carl Anderson: *Big Bang ali nastanek časa*, 1932

Osebe:

STARKA, čez sedemdeset

STAREC, čez sedemdeset

DEKLE, čez dvajset

FANT, čez dvajset

ONA, čez štirideset

ON, čez štirideset

Spodaj naštete nastopajoče lahko igrata dva igralca:

PES

MAČEK

OČE

MAMA

PRIJATELJ

LJUBIMKA

UČITELJ TELOVADBE

HČI

SIN

Prizorišče: Velika dnevna soba. Na sredi kavč, mizica in vse, kar spada v dnevno sobo dveh zakoncev, ki sta že zelo dolgo skupaj.

Na skrajni levi strani dnevni sobe plitva veža in vhodna vrata. Na sredini obokan prehod v kuhinjo. Skrajno desno vrata, ki vodijo v druge dele stanovanja. Tudi v spalnico.

Lepo je, prijetno. Večer je.

Čas za zabavno, pa tudi za rahlo nostalgično komedijsko pripoved.

Zvonec pri vratih. Prostor je prazen. Tišina. Spet zvonec. In spet in spet. Vrata spalnice se odprejo. Starka prihiti iz spalnice. Oblečena je v roza haljo.

STARKA: A gori voda ali kaj!

Spet zvonec.

STARKA (jezno): Lepo prosim!

Odpre vrata. Na pragu Starec. Oblečen v modro obleko s kravato.

STARKA (tečno): Ja, kaj je?!

STAREC (zmeden): Oprostite ...

STARKA: Nisem gluha!

STAREC: Vem.

STARKA: Kako veste?

STAREC: Kaj?

STARKA: Da nisem gluha.

STAREC: Ne vem.

STARKA: Kaj pa potem govorite, da veste, če ne veste?

STAREC (zmeden): Mislil sem ...

STARKA: No, kaj?

Starec iz žepa potegne listek in ji ga pokaže.

STAREC: Saj ste to vi obesili? Na drevo.

STARKA: Ja. Kako pa to, da ste že tu?

STAREC: Mimo sem šel.

STARKA: Pa saj sem šele pred kakimi petimi minutami ...

STAREC: Videl sem vas.

STARKA: In ste šli za mano?

STAREC: Kar za vami.

STARKA: Ja ... No, prav! Vstopite.

STAREC: Z veseljem.

Vstopi v sobo. Starka zapre vrata.

STARKA: Nisem si mislila, da bo tako hitro.

STAREC: Potem mislite resno?

STARKA: Popolnoma resno.

STAREC: In cena?

STARKA: Ne vem. Koliko pa bi dali?

STAREC: Ne vem. Prvič sem.

STARKA: Jaz tudi.

Tišina. Gledata se. Ocenjujeta.

STARKA: No, kaj?

STAREC: Pojma nimam.

STARKA: A se bova zmenila, aL bova kar stala tu in se buljila?

Se gledata.

STAREC: Se bova zmenila. Če ste za to ... Ja ... Hočem reči ... Kaj pa ostalo?

STARKA: Kaj?

STAREC: Mi boste zraven zaračunali še kaj ...?

STARKA: Ne. Nič zraven. Ena cena, *all inclusive!*

Starec pomisli. Prikima.

STAREC: Potem pa bi se zmenil.

STARKA: Prav. A greva kar ...?

STAREC: Za vami.

STARKA: Kar tja!

STAREC: Za vami.

Izgineta v kuhinji.

Prostor je prazen.

Zvonec pri vratih. Tišina. Spet zvonec. In spet in spet. Vrata spalnice se odprejo.

Dekle, okoli dvajset let je stara, prihiti iz spalnice. Oblečena je v roza haljo.

Vsi nastopajoči so oblečeni podobno, saj gre končno za iste osebe iz različnih življenjskih obdobj.

Dekle ima na glavi brisačo. Očitno si je ravnokar umila lase.

DEKLE: A gori voda ali kaj!

Spet zvonec.

DEKLE: Lepo prosim!

Odpre vrata. Na pragu fant. Oblečen je v modro obleko.

DEKLE: Ja, kaj je?!

FANT: Pardon ...

DEKLE: A misliš, da sem gluha ali kaj?!

FANT: Ne. To ne.

DEKLE: Kaj si se pa potem obesil na zvonec!

FANT: Mislil sem, da nisi slišala.

DEKLE: Saj nisem. Šele potem sem, ko sem zaprla vodo.

FANT: Lahko pridem drugič.

DEKLE: Ne. Ne ... Je kar v redu. Zakaj si pa sploh prišel?

Fant iz žepa potegne listek in ji ga pokaže.

FANT: Saj si to ti obesila? Na drevo.

DEKLE: Kako pa to, da si že tu?

FANT: Mimo sem šel.

DEKLE: Pa saj sem šele pred kakimi petimi minutami ...

FANT: Videl sem te.

DEKLE: In kar za mano, a?

FANT: Kar za tabo.

DEKLE: Ja ... Potem pa prav.

Dekle se mu umakne. Fant vstopi. Zapre vrata za sabo.

DEKLE: Se lahko kar zmeniva?

FANT: Ja. Koliko pa računaš?

DEKLE: Pojma nimam. Prvič sem obesila listek ...

FANT (*zmedeno*): Jaz tudi prvič. Mislim, prvič sem ga snel ... Z drevesa, mislim.

Se gledata.

Dekle si z brisačo briše lase.

DEKLE: A sem napisala, da tudi fante?

Fant preveri na listku.

FANT: Piše ... Nič ne piše ... Lahko se razume tako ali tako ...

DEKLE: Aha.

Se gledata.

FANT: Če si želiš samo ženske, lahko grem ...

DEKLE: Ah, ne. Kar za mano! Najprej spalnica!

FANT: Prav.

Dekle gre v spalnico. Fant ji sledi.

Zapreta vrata za sabo.

Iz kuhinje prideta Starka in Starec.

Oba precej razburjena. Prepirata se.

STARKA: V spalnico! To pa ne!!

STAREC: In tikala sva se!

STARKA: Nisva se tikala. Z neznanci se nikoli ne tikam.

STAREC: Takrat si imela dvaindvajset let in si se tikala tudi z neznanci.

STARKA: V kuhinjo sem te peljala. To vem. Skuhala sem čaj. Tam sva se zmenila vse podrobnosti.

STAREC: Kje pa! Vse si pozabila. Vse si zamešala! Takoj si me peljala v spalnico! Pokazala si mi sobo, sama si šla pa nazaj v kopalnico. Lase sušit.

STARKA: Ne spomnim se, da bi si takrat prala lase.

STAREC: Pa si jih. Brisačo si imela okrog glave. Pogovarjala sva se ... Jaz v sobi, ti v kopalnici. Sušila si si lase. Fen je šumel. Kričala sva, ker se nisva slišala. Nisem si upal za tabo v kopalnico.

STARKA: Spomnim se, da sem po tem, ko sem na drevo prilepila listek, stekla gor, spraznila pralni stroj in obesila perilo. Bila sem na balkonu, zato nisem takoj slišala zvonca.

STAREC: Jaz pa se spomnim, da si imela okrog glave brisačo.

STARKA: To je bilo kdaj drugič.

STAREC: Mogoče. Res je, da si si kar naprej prala lase. To se mi je vedno zdelo tako seksi. Sklonjena nad umivalnik, lasje ti padajo navzdol, nič ne vidiš in jaz ... pridem od zadaj ...

STARKA (*ga prekine*): Nekaj si mi prinesel! Zdaj se spomnim!

STAREC: Že prvič?

STARKA: Ja, nekaj je bilo ...

Zvonec pri vratih.

Tišina. Spet zvonec. In spet in spet. Spalnična vrata se odprejo. Dekle prihiti iz spalnice. Tokrat na glavi nima brisače.

DEKLE: A gori voda ali kaj!

Spet zvonec.

DEKLE: Lepo prosim!

Odpre vrata. Na pragu fant. Dvajset let ima. Oblečen je v modro obleko.

DEKLE: Ja, kaj je?!

FANT: Pardon ...

DEKLE: A misliš, da sem gluha ali kaj?!

FANT: Ne. To ne.

DEKLE: Kaj si se pa potem obesil na zvonec!

FANT: Mislil sem, da nisi slišala.

DEKLE: Saj nisem. Na balkonu sem obešala perilo.

FANT: Vem. Sem videl ...

DEKLE: A, ti si bil ... Tisti, ki mi je pomahal.

FANT: Ja.

DEKLE: Sem si mislila, spet en manijak maha. Spet eden tistih, ki se po parkih razkazujejo ...

FANT: Lahko pridem drugič.

DEKLE: Ne. Ne ... Je kar v redu. Čakaj ... zakaj pa si sploh prišel?

Fant iz žepa potegne listek in ji ga pokaže.

FANT: Saj si to ti obesila? Na drevo.

DEKLE: Ja! Seveda. Kar za mano.

Fant vstopi. Dekle zapre vrata za njim.

FANT: Potem misliš resno?

DEKLE: Ja. Ne zmorem vseh stroškov.

FANT: Pa te ne moti ...

Molčita.

DEKLE: Kaj?

FANT: No, da sem ...

DEKLE: Kaj??

Fant spet prebere listek.

FANT: Na listku nič ne piše. Lahko se razume tako ali tako.

DEKLE: Rajši bi punco. Ampak, če si se že oglasil ...

Fant se spomni.

FANT: Aja! Tole ti je padlo z balkona.

Fant iz žepa potegne kos črnega perila. Ženske čipkaste hlačke. Dekle jih pogleda.

DEKLE: Niso moje.

FANT: Spodaj so ležale, ko si obešala perilo.

DEKLE: Ne nosim črnih. Samo bele.

FANT: Potem niso tvoje?

DEKLE: Najbrž so od one pod mano.

FANT: Ja? Potem bom pa spodaj pozvonil.

Fant si hitro stlači hlačke nazaj v žep.

DEKLE: Potem si le manijak?

FANT: Ne. Resen interesent sem.

DEKLE: Ja ... Pa poglejva! Kar za mano.

Napotita se v kuhinjo.

Starec in Starka, ki sta opazovala prizor, posežeta vmes.

STAREC: Ne! Peljala si me v spalnico.

Dekle in Fant se ustavita in spremenita smer, gresta proti spalnici.

STARKA: Ne!

Dekle in Fant se ustavita.

STARKA: V kuhinjo sem te peljala. Misliš, da bi te peljala v spalnico, ko si mi pa malo prej molel hlačke pod nos?

Dekle in Fant spet spremenita smer proti kuhinji.

STAREC: V spalnico! Če rečem!

Fant in Dekle se ustavita.

STAREC: Hlačke so bile tvoje.

STARKA: Ne.

STAREC: Še isti dan si mi priznala.

STARKA (*se spomni*): Aja! Mogoče pa res. Padle so mi dol, ko sem sušila perilo.

STAREC: No, torej: v spalnico!

Dekle in Fant se spet napotita proti spalnici.

STARKA: Neee!!

Fant in Dekle se ustavita.

STARKA: Mogoče so bile hlačke res moje, ampak vseeno te nisem najprej peljala v spalnico.

V kuhinjo sva šla!

Oglasi se Dekle, ki ima že vsega dovolj.

DEKLE: Zdaj se pa zmenita.

FANT: V kuhinjo ali v spalnico?

STARKA: Kaj se pa vidva oglašata?!

STAREC: Onadva najbolj vesta.

Dekle se obrne k Fantu.

Prizor se nadaljuje.

DEKLE: Meni je vseeno. Lahko imam tudi cimra. Samo okrog kopalnice se morava zmenit.

Pokaže na vrata.

DEKLE: Tam sta dve sobi, kopalnica pa je skupna.

FANT: Meni je prav. Vstajam bolj zgodaj.

DEKLE: Jaz pred dvanajsto ne.

FANT: Potem pa ne bo problema. Koliko pa računaš?

DEKLE: Pojma nimam. Vsak polovico stroškov? A je prav?

FANT: Prav.

DEKLE: A študiraš?

FANT: Pavziram.

DEKLE: Jaz tudi. Zato mi pa stari nočejo več pomagat. Foter je rekel, da šele naslednje leto, ko bom spet redno ...

FANT: Jaz delam. Mislim, letos ...

DEKLE: Prav. Naj ti razkažem stanovanje? Aja, hlačke ...?

FANT: Ja?

DEKLE: Moje so.

Fant iz žepa potegne črne čipkaste hlačke in ji jih izroči. Dekle jih vzame in hitro potisne v žep svoje halje.

DEKLE: Čaj?

Fant prikima. Odideta v kuhinjo.

Starka in Starec sedeta.

STARKA: Točno tako je bilo. Najprej čaj.

STAREC: Ja. Pa imaš res prav. Zdaj se spomnim. Najprej čaj, potem spalnica.

STARKA: Čaj sigurno, za spalnico pa nisem čisto prepričana.

STAREC: Najprej si mi pokazala kuhinjo, kjer sva pila čaj in se zmenila za vse podrobnosti okrog najemnine. Potem si mi pokazala mojo sobo in kopalnico, nasproti moje sobe je bila pa tvoja soba.

STARKA: Vanjo te pa nisem peljala.

STAREC: Vrata so bila odprta. Postelja je bila razmetana. Posteljnina tako lepo zmečkana. Zelo natančno se je videlo, kje si ležala ... Vdolbine v rjuhah, povštrček nekje na sredini ... Zelo živo sem si predstavljal, kako ga objemaš.

STARKA: Mislim, da sem takoj zaprla vrata.

STAREC: Tega se pa ne spomnim. Prepričan sem, da si šla v svojo sobo ...

Iz kuhinje pride Dekle.

DEKLE: Šla sem v svojo sobo do okna in ga zaprla.

Iz kuhinje pride tudi Fant.

FANT: Jaz sem šel pa kar za tabo.

Dekle in Fant odideta v sobo.

Starec se udari z dlanjo po čelu.

STAREC: Zdaj se spomnim! Šel sem za tabo v sobo in potem sva ostala kar tam.

STARKA: Kaj?!

STAREC: Si pozabila?

STARKA: Že prvi dan. Da sva že kar takoj ...? O, ne! To pa ne!

STAREC: O, ja! To pa ja!

STARKA: Nisem bila taka.

STAREC: Čas je bil tak. Začetek šestdesetih. Beatlesi, Rolling Stonesi, svoboda, eksperimentiranje, upiranje staršem ...

STARKA: Ja ... Ampak da bi že prvi dan, ko sem te komaj spoznala ...

STAREC: Ti si me porinila na posteljo.

STARKA: Ne, ti si mene!

STAREC: Nemogoče. Če bi te jaz, bi jaz ležal na tebi. Tako si pa ti na meni.

STARKA: Padla sva. Oba. A je prav?

STAREC (*se vda*): Prav.

STARKA: Nesreča je bila.

STAREC: Ki pa se je spremenila v srečo.

Starka in Starka se spogledata in nasmehmeta.

Nekdo pozvoni pri vratih.

Iz spalnice prihiti Dekle. Bosa, ogrnjena samo v rjuho. Odpre vrata. Pred vrati stoji nekdo. Ne vidimo ga. Moški glas.

MOŠKI GLAS: Ste vi pustili listek, da iščete cimra ...

DEKLE: Je že oddano ...

Dekle zaloputne vrata in odhiti nazaj v spalnico.

STARKA: Ves dan sva ostala v postelji.

STAREC: Ves teden.

Spet pozvoni pri vratih.

Fant, ogrnjen v rjuho, prihiti iz spalnice. Odpre vrata. Pred vrati stoji nekdo. Ne vidimo ga. Ženski glas.

ŽENSKI GLAS: Ste vi dali oglas ...?

FANT: Ni več prostora.

Fant zaloputne vrata in odhiti nazaj v spalnico.

STAREC: Lep začetek.

STARKA: Še kar.

STAREC: Kako, *še kar*? A nisem bil dober?

STARKA: Tega se pa ne spomnim več.

STAREC: Hudoba!

STARKA: Malo se spomnim.

STAREC: No, vidiš!

STARKA: Ja, ampak še zmeraj nisem čisto prepričana, če se je zgodilo že prvi dan.

STAREC: Jaz pa sem.

STARKA: Ker si moški.

STAREC: Kakšno vezo ima to ...?

STARKA: Moški ste tako *ajnföh*! Kot je že rekla moja babica. In ona je že vedela. Šestkrat je bila poročena.

STAREC: Že slišal. Stara zgodba.

STARKA: Zelo dobro je poznala moške. Dva sta ji padla v prvi vojni. Eden v drugi. Dvakrat se je ločila. Zadnji jo je pa preživel.

STAREC: A veš, zakaj je Kajn ubil Abela ...?

STARKA: Moški zjutraj vstanete in čez minutko že kadite na balkonu in berete športno stran.

STAREC: ... ker je stare zgodbe pravil.

STARKA: Medtem ko se moramo ženske uredit, počesat, zato da smo lepe tudi zjutraj, saj bi jo sicer odkurili s prvo mlajšo ...

STAREC: Ne poslušam te.

STARKA: Potem je treba skuhat zajtrk, spraviti za sabo, postreč zajtrk, zbuditi otroke ...

STAREC: Ne poslušam.

STARKA: Medtem ko moški lepo v miru pokadi pol škatle cigaret, gre že drugič skozi športne dogodke. Na zajtrk ne pride, dokler je hrana še topla, in potem, ko pride, si drzne pripominjat: kaj-pa-je-tale-sluzasta-reč-na-jajcih. In če se je jajce razlilo, je hujše kot konec sveta ...

STAREC: Nad tem se nisem nikoli pritoževal.

STARKA: Potem le poslušajš?

STAREC: Po naključju.

STARKA: Vsaj to priznaj, da ste moški zelo *ajnföh*! Enostavni kot enoceličarji.

STAREC: Nimam kaj priznat. Nikoli nisem trdil, da nismo drugačni.

STARKA: Ne *drugačni*, pač pa enoceličarji!

STAREC: Ja, no. Enostavni. Ja. V nekaterih rečeh res malo manj kompliciramo.

STARKA: In spominjate se samo tistih reči, ki se jih želite.

STAREC: To pa je bolj vaša lastnost.

STARKA: Na primer, da sem te že prvi dan povabila v posteljo.

STAREC: Tako se spomnim.

STARKA: Takšen je pač moški spomin. Zelo zreduciran.

STAREC: Zreduciran?

STARKA: Na eno samo stvar.

STAREC: Ja?

STARKA: Vemo, na katero.

STAREC: Veš kaj, veš kaj ...

STARKA: Kaj?

STAREC: Nič. Pozabi.

STARKA: Tipično. Ko nimaš kaj pripomnit, se umakneš v molk. *Pozabi*. Kot da si vedel, kaj si hotel povedat!

STAREC: Ne bom se kregal.

STARKA: Saj se ne kregam. Ti me jeziš! Trdiš, da sva že prvi dan šla v posteljo, jaz pa se spomnim čisto drugače. Ti se kregaš!

STAREC: Saj ni važno.

STARKA: O, ja, pa je! Spominjat se je važno. To je edino, kar ostane.

STAREC: Prav. Vdam se. Nisva šla že prvi dan v posteljo, ampak zelo kmalu, ko sem postal tvoj cimer. Sprejmeš?

STARKA: Ne.

STAREC: Kako *ne*?

STARKA: Nočem tako. Nočem, da mi delaš uslugo, češ: *Nočem se kregat, naj bo po njeno*. Zraven si pa misliš: *Jaz že vem, da imam prav*. Hočem, da resnično spoznaš, da imam jaz prav.

STAREC: Resnično sem spoznal, da imaš ti prav.

STARKA: Hvala.

Trenutek tišine.

STARKA: Čeprav ti ne verjamem.

STAREC: O, bog!

STARKA: Vidiš, kakšen si, vidiš, kakšen si!

STAREC: Kaj sem spet naredil?

STARKA: Kličeš boga, bil pa si v partiji.

STAREC: Joj, kdaj je že to bilo! Pa menda ja veš, da se to samo tako reče ...

STARKA: Kako?

STAREC: Zavije se z očmi in se reče: *O, moj bog!*

STARKA: Dobro veš, da ne maram, da človek spreminja stališča.

STAREC: Nisem spremenil stališča.

STARKA: Zakaj pa potem kličeš boga, če si ateist? Naj te spomnim, da se nisi hotel poročiti cerkveno, čeprav si je moj atek to želel.

STAREC: Potem sem se vseeno.

STARKA: Ja, ampak sem te morala siliti.

STAREC: Zdaj si prav rekla! *Siliti* si me morala. Pravzaprav si me *pri-silila*.

STARKA: Prosila sem te?

STAREC: Ne, ne. Si se že izdala! Nisi rekla *prosila*, ampak *silila*.

STARKA: Kot da je to kaj važno.

STAREC: O, ja. e. Vsaj tako važno, kot je važno, da *nisva že kar takoj šla v posteljo*.

STARKA: A se ti mogoče kregaš z mano?

STAREC: Sploh ne.

STARKA: Pa se.

STAREC: Pa se ne.

Trenutek tišine.

STARKA: Se spomniš, kdaj sva se prvič skregala?

STAREC: Ne. Prevečkrat se je zgodilo.

STARKA: Takoj prvi dan.

STAREC: A! Se spomnim!

Iz spalnice prideta Dekle in Fant.

FANT: Kako moreš poslušati tiste osladneže?

DEKLE: Oprosti, *Bitlesi* pa res niso osladneži.

FANT: Reče se *Beatlesi*. Čisti cukur so. Lahko dobiš sladkorno, če jih preveč poslušáš.

DEKLE: A tisti s konjskim ksilantom je pa boljši? Sploh ne razumem, kaj se dere.

FANT: Rolling Stonesi so zakon!

Starka stopi med Dekle in Fanta.

STARKA: V zvezi z glasbo sva se kregala kasneje. Ko si se že toliko udomačil, da si začel brskati med mojimi vinilkami.

STAREC: Iz tistih časov se spomnim samo kreganja okoli Rollingsov in Beatlesov.

STARKA: Še nekaj drugega je bilo.

STAREC: Kaj?

Fant nadaljuje.

FANT: Potem sva zmenjena?

DEKLE: Vsak pol stroškov.

FANT: Prav.

DEKLE: In za hrano tudi pol.

FANT: Prav.

DEKLE: Še kaj?

FANT: Imam pa še eno željo ... Pravzaprav prošnjo ... Oziroma ... Kako naj povem ...

DEKLE: Ja?

FANT: Nisem navajen živeti sam.

DEKLE: Kaj?

FANT: Zelo težko spim sam. Mislim ... Kako naj povem ... Doma nisem bil nikoli sam. Zato ... namreč ... Imam ...

DEKLE: Mi hočeš povedati, da imaš punco?

FANT: Ne, nimam punce.

DEKLE: Kaj pa potem? Mamo?

FANT: Psa.

DEKLE: Kje?

FANT: Pred vrati čaka. Spodaj. Pred prvim nadstropjem.

Starka navdušeno vstane.

STARKA: Psa si mi privlekel! Zdaj se spomnim! In to že prvi dan!

STAREC: Nič nisi imela proti.

Fant odide skozi vhodna vrata. Dekle mu sledi. Čaka ga na pragu.

STARKA: Sploh me nisi nič vprašal. Šel si ga iskat.

STAREC: Všeč ti je bil.

STARKA: Ko sem bila še otrok, me je ugriznil pes. Najbolj na svetu sem se bala psov.

Na pragu se pojavi Fant s psom. Pes ima ovratnico. Fant ga ima na povodcu. Dekle stopi za korak stran ...

FANT: To je to.

PES: A k tejele si me pripeljal?

DEKLE (*se psa zelo boji*): Ja ... ja ... Lep kuži!

PES: O, madona! Kakšna blondinka!

FANT: To je Bobby.

DEKLE: Ja, Bobby! Kakšen luškan kuža si!

PES: Ti pa nisi nič luškana. Pobarvanka.

DEKLE: Ga lahko pobožam?

PES: Samo probaj!

FANT: Kar, kar. Bobby ne grize.

PES: Bomo videli.

Dekle pazljivo stegne roko. Pes šavsne.

PES: Šavs!

Dekle krikne in umakne roko.

FANT: Bobby! Kaj ti pa je?!

PES: Na živce mi gre! Samo to.

DEKLE: Rekel si, da je prijazen.

PES: Prijazen? Prijazen pa nisem. Niti po pomoti.

FANT: Bobby je čisto *prijazna*. Samo ne vem, kaj ji je danes. Mogoče je bila predolgo sama zunaj.

DEKLE: A ni pes?

FANT: Psička je.

DEKLE: Bobby?

FANT: Bobby je *ona*. Moja Bobbyka.

Fant se skloni k psu in ga nekajkrat poljubi.

FANT: Bobbyka moja je bila sama. Ampak zdaj je že vse v redu. Sem že nazaj pri svoji Bobbyki.

DEKLE: Ljubosumna je. Zato me je šavsnila.

PES: In še enkrat te bom, če se mi približaš.

FANT: Ljubosumna?

DEKLE: Me čudi, da ji nisi dal francoskega.

FANT: Kaj?

DEKLE: Da se nista zalizala.

PES: Ljubosumna je! *Ona* je ljubosumna, ha! Veš kaj, psica blontna, mene ima rajši kot tebe!

DEKLE: Zakaj pa renči?

FANT: Saj ne renči.

DEKLE: Kaj pa, prede?

PES: Predejo mački, jaz pa sem pes. Psica.

FANT: No, to je ta moja ... Moja skrivnost. Presenečenje.

DEKLE: Ja, presenečenje pa, presenečenje.

FANT: In? Kaj praviš?

Starka poseže vmes.

STARKA: Ne spomnim se, kako sva se zmenila.

STAREC: Bobby je ostala. Všeč ti je bila. Navezali sta se druga na drugo. Zelo.

STARKA: Niti po naključju.

STAREC: Vse si ji dovolila. Celo to, da je ...

Dekle čisto ponori.

DEKLE: Jaz ali ona!

FANT: Lepo te prosim ...

DEKLE: Ne bom delila postelje s psico.

PES : Jaz pa ne z žensko.

FANT: Pa saj je dovolj prostora.

DEKLE: Ne gre za to ... Psica ne sodi v najino posteljo.

PES: Ona ne sodi v najino! Jaz sem bila pred njo.

FANT: Bom uredil. Brez skrbi. Od jutri naprej Bobbyka ne bo več spala pri nama.

PES: Izdajalec!

DEKLE: Zakaj pa od jutri naprej? Že danes je nočem več videt v najini postelji.

PES: Že vidim, nisva več zaželena v tej hiši.

FANT: Poglej, kaj si naredila, cvili ... Ve, da je ne maraš. Bobbyka, ne jokati, lepo te prosim,
ne tako milo jokati.

DEKLE: Njo imaš rajši kot mene!

PES: Njo imaš rajši kot mene!

FANT: Obe imam rad. Kako ne moreta razumet tega!

Starec se oglasi.

STAREC: Potem sem jo odvadil in ni več lazila v najino posteljo. Vse je bilo v najlepšem
redu.

STARKA: Zvita je bila ko kača.

PES: Jaz kača? Se pa spoznaš, ja!

STARKA: Ko sva zaspala, se je pohulila v spalnico, Najprej je dala na posteljo eno tace,
potem drugo in na koncu je bila spet gor.

STAREC: Ja, bistra moja Bobyka!

STARKA: Ponoči sem te objela ... nekaj lepega se mi je sanjalo ... In sem te v snu poljubila ... na njen kosmati gobec, fuj!

PES: Kako se je šele meni grauzžalo!

STARKA: Če sva se ljubila, je cvilila pred vrati. Sploh ni nehala.

PES: Če si mi ga pa ukradla.

STARKA: In ugriznila me je.

STAREC: Po pomoti.

PES: To ti misliš, ja!

STARKA: Nekaj sem morala ukrenit.

Dekle gre do vhodnih vrat in jih odpre.

DEKLE: Ne morem več. Jaz ali ona.

PES: Ja, kar pejt, kar pejt!

FANT: Ne maraš živali. Ljudje, ki ne marajo živali, ne marajo ljudi. Bobyka, greva!

Fant s psico odide. Dekle zapre vrata za njim. Zajoka.

STAREC: Odšel sem.

STARKA: Nisem mislila resno. Res ne.

STAREC: Videt je bilo zelo resno.

STARKA: Najraje bi stekla za tabo.

STAREC: Pred blokom sem stal še kako uro.

STARKA: Takrat, ko si odšel, sem spoznala, da te imam zares rada.

STAREC: Jaz tudi ... Ampak Bobyko sem imel tudi rad. Moški imamo lahko radi dve ...

STARKA: Si dokazal, ja!

STAREC: Vsak večer sem se vračal pod tvoje okno.

STARKA: Z živaljo, predvidevam.

STAREC: Peljal sem jo lulat, pa sva zavila na zelenico pod tvojim blokom.

STARKA: Moški ste res praktični. Moral si jo peljat scat, pa si mimogrede šel še malo jokcat pod moje okno. Jaz pa nisem ostala sama. Ne, nisem. Čeprav sem mislila, da mi bo razneslo srce.

STAREC: Poklicala bi me.

STARKA: Takrat še ni bilo mobijev. Danes bi bil ta problem zelo enostavno rešen.

STAREC: Ja, res. Če bi bila takrat telefonija razvita, bi se najbrž kar naprej razhajala. Kaj si rekla ...? Da nisi ostala sama? Nisi mi povedala? Zdaj mi to poveš?! Po petdesetih letih! Prevarala si me? S kom?! In jaz, bedak, sem se ...

Zvonec. Dekle odpre vrata. Pred vrati Fant. Brez psa.

FANT: Vrnil sem se.

DEKLE: Vstopi.

Fant vstopi. Potem zajoka.

FANT: Bobbyko sem pustil pri starših.

STAREC: O, ne! Jokal pa nisem.

STARKA: Spomnim se, da si.

Dekle objame Fanta.

DEKLE: Pogrešala sem te.

FANT: Nimam rad Bobbyke ... Tebe imam ... rajši.

Se poljubljata zelo vroče in zelo dolgo.

STAREC: Nisem jokal. Pa pika.

STARKA: Zakaj te je sram? Čustev se ne smemo sramovat.

Fant in Dekle se poljubljata vedno bolj strastno. Padeta na kavč.

STAREC: Spominjam pa se, da sva kar tu, na kavču ... Bil sem super.

STARKA: Kratek spomin imaš.

STAREC: A hočeš reč, da nisem bil super?

STARKA: Hočem reč, da nisva kar takoj, sploh pa ne na kavču. V spalnici sva. Najprej sva se pa zelo temeljito pogovorila.

STAREC: Vidiš, jaz se tega ne spomnim.

Fant in Dekle med poljubljanjem ...

FANT: Si me pogrešala?

Med poljubljanjem.

DEKLE: Sem.

Med poljubljanjem.

FANT: A zelo?

Med poljubljanjem.

DEKLE: Ne.

Med poljubljanjem.

FANT: Kako?

Se nehata poljubljati.

DEKLE: Dolgčas mi je bilo, pa sem ...

FANT: Kaj?

DEKLE: Našla sem si ...

FANT: Koga?

DEKLE: Tudi jaz ne znam spat sama ...

FANT: Prevarala si me! Kako si mogla?! Jaz sem ti bil pa zvest! Jaz, butec!

DEKLE: Nisem te prevarala.

FANT: Si spet dala oglas na drevo? Lahko bi si mislil! S kom? S kom?!

Dekle zakliče.

DEKLE: Peter! Peterček!

FANT: Kaj?

DEKLE: Sramežljiv je. In boječ.

*Dekle k **spalničnim vratom**. Odpre jih.*

DEKLE: Peterček! Peterček moj! Ne se bat. Muc, muc, muc ... Muc ...

Iz spalnice pride Maček.

MAČEK: Mijaaaav.

FANT: Alergičen sem ...

Fant kihne.

FANT: ... na mačjo dlako.

MAČEK: Spet astmatik! Nimam sreče.

DEKLE: A ni luškan? Čisto sam je bil. Tisti petek, ko si me zapustil, sem ga našla.

MAČEK: To ti misliš, jaz sem našel tebe.

DEKLE: Tako žalostno je mijavkal. Zapuščen, sestradan ... Bil je popolnoma shiran. Kar ulegel se mi je pred noge.

MAČEK: To zmeraj vžge. Dober sem, ni kaj.

Fant nekajkrat kihne.

DEKLE: Ker je bil petek, ko sem mu rešila življenje, sem mu dala ime Peter. Ti je všeč?

FANT: Lep ... *(kihne)* ... maček ... *(kihne)* ...

MAČEK: Peter? Bolj neumnega imena še nisem imel! Bil sem že Piki, Miki, Tiger, celo Macica sem bil, ker so bili tako butasti, da niso videli, da imam ...

FANT: V najini spalnici ne bo ... *(kihne)* ...

MAČEK: ... jajca.

FANT: ... spal ... *(kihne)*

MAČEK: To ti misliš.

STAREC: Grozna žival.

STARKA: Zelo si ga imel rad.

STAREC: Nalašč se je poscal na moje reči.

STARKA: Ah, kje pa!

STAREC: V moje copate. Na srajco, če sem jo pustil na stolu. Celu na moj stol in na moje papirje. Hotel me je odgnat.

MAČEK: Bravo! Sem mislil, da si bolj butast.

STARKA: Pretiravaš. Bil je zelo snažen maček. Imel je svojo škatlo s peskom. Oboževal me je.

STAREC: Ja, kar naprej ti je rinil v naročje. Da ne rečem med noge.

STARKA: Ljubosumen si bil.

STAREC: Jaz sem te oboževal.

STARKA: Drugače.

STAREC: Ampak sem, hvala bogu, zelo hitro končal to zadevo.

Dekle zaskrbljeno boža Mačka.

DEKLE: Nekaj je narobe.

FANT (*nedolžno*): Ja?

DEKLE: Omotičen je.

MAČEK: On me je ... On ... On ...

DEKLE: Poglej, niti zamijavkat ne more ...

FANT: Ah!

DEKLE: Zjutraj, ko sem šla, je bil še tako živahen.

FANT: Peljal sem ga k veterinarju ...

MAČEK: Morilec!

DEKLE: Zakaj?

FANT: Poglej ... Če hoče žival živeti z nama ... Potem ne more ...

DEKLE: Kaj?

FANT: Spuščat svojih paritvenih sokov po stanovanju ... Če razumeš?

DEKLE: Kaj ...?

FANT: No ... Na kliniki za male živali so mu ...

MAČEK: Odrezali jajca.

DEKLE: Morilec!

Dekle jezno odide v spalnico. Zaloputne vrata.

MAČEK (*Fantu*): Za vse življenje ti bo zamerila.

STARKA: To si naredil zelo grdo.

STAREC: Normalno, če živiš v mestu.

STARKA: Predstavljam si, da bi to naredili tebi.

STAREC: Lepo te prosim.

Dekle se vrne v sobo.

DEKLE: Tudi jaz sem bila pri zdravniku. Noseča sem.

Dekle odide nazaj v spalnico. Spet zaloputne vrata za sabo.

Fant se sesede v kavč.

FANT: Ojej.

STARKA: Kaj? Rekel si *ovej*? Zvedel si, da boš očka in si rekel *ovej*!

STAREC: Razveselil sem se.

Fant zavriska.

FANT: Ojej!!!!

STARKA: Če zavriskamo, ne rečemo *ovej*.

MAČEK: Jasno, da ne.

STARKA: In to izvem po petdesetih letih.

Starka jezno odide v kuhinjo.

MAČEK (*Fantu*): Ej, stari, najebal si. Do konca ti bo to očitala.

FANT (*Mačku*): Kaj se pa ti oglašáš?

MAČEK: Privoščim ti.

FANT: Alo, greva!

MAČEK: Kam?

FANT: Na dolg, zelo dolg sprehod.

Fant pograbi Mačka ...

MAČEK: Ej, ej, stari, zamešal si, mačke nikoli ne peljemo na zelo dolg sprehod. To je za pse.

FANT: Do avtoceste.

MAČEK: Počakaj, počakaj! Ej, stari, naj se vsaj poslovim ...

Fant odvleče Mačka iz stanovanja.

Starka se pomirjena vrne iz stanovanja.

STARKA: Takoj, ko sem rodila, je Peter izginil.

STAREC: Mački so ljubosumni na otroke.

STARKA: Kar ni ga bilo več.

STAREC: Našel si je drugo družino. Brez otrok. Mački so takšni egoistični prasci.

STARKA: Kaj pa govoriš?! Peter je bil najlepši maček na svetu. Iskala sem ga.

STAREC: Jaz tudi.

STARKA: Vsa drevesa sem polepila z njegovo sliko.

STAREC: Jaz tudi.

STARKA: Potem nisva imela nobene živali več.

STAREC: Imela sva sina.

STARKA: Lahko bi imela sina in mačka.

STAREC: Že s ta malim je bilo ogromno dela.

STARKA: Fantki imajo težave.

STAREC: Mesece nisem spal. Z njim v naročju sem vsako noč prehodil do Dunaja in nazaj.

Lasje so mi izpadli. Postaral sem se.

STARKA: Pa ne zaradi ta malega. Plešast si postal, ker so bili vsi moški v tvoji familiji že pri tridesetih plešasti.

Vrata se odprejo. On pride iz sobe. Malo je plešast. Plešec v srednjih letih. V naročju drži dojenčka, ki neusmiljeno joka. On je utrujen. Na pol spi, ko hodi gor in dol po sobi.

ON: Ninanananinanananinanana ...

Za njim Pride Ona. Tudi Ona je v srednjih letih. Napol v snu gre v kuhinjo.

On se z dojenčkom v naročju sprehaja od stene do stene.

Dojenček neusmiljeno joka.

ON: Ninanananinanananinanana ...

Ona se vrne iz kuhinje s stekleničko in dudo.

Oba odideta nazaj v spalnico.

STAREC: Včasih mi je bilo žal, da sem peljal mačka na avtocesto.

STARKA: Vedela sem, da si ga ti odpeljal, nisem pa vedela, da na avtocesto.

STAREC: Ni tako, kot misliš.

STARKA: Najprej si ga kastriral, potem pa še ubil.

STAREC: Pravzaprav sem ga hotel pustiti na avtocesti ... Pa nisem mogel. Pustil sem ga v parku.

Maček odpre vrata, pokuka v sobo.

MAČEK: Laže kot maček teče!

Starec hitro zapre vrata.

STAREC: Pa saj ni važno. Niti tega se ne spomnim več, ali je bil tigrast ali črn.

STARKA: Rumen. Najbolj rumen maček na svetu.

STAREC: Imela sva otroka.

STARKA: To je važno.

STAREC: Življenje se je spremenilo. Beatlesi so razpadli.

STARKA: Kako sem sovražila Joko Ono! Ubila bi jo. Ona je bila kriva.

STAREC: Niso imeli več kaj za povedat pa so razpadli.

STARKA: A tisti s konjskim ksihtom je pa imel kaj za povedat?!

STAREC: Rollingi še vedno obstajajo. In to je dokaz, da so imeli še pa še za povedat!

STARKA: Sicer pa tako ni bilo več časa za neumnosti.

STAREC: Nisem diplomiral.

STARKA: Lahko bi, pa se ti ni ljubilo. Kar priznaj.

STAREC: Nisem mogel. V službo sem moral.

STARKA: Tudi jaz sem šla v službo. Ampak sem vseeno diplomirala. Imela sem otroka, tebe, službo in diplomo! Tako.

STAREC: A jaz pa nisem bil sposoben? To hočeš povedat, kaj?

STARKA: Nisi imel več volje.

STAREC: Kako *nisem imel več volje*? Zjutraj služba, popoldne sem komaj prišel malo k sebi, ponoči pa *ajd na sprehod do Dunaja in nazaj*.

Iz kuhinje prideta Ona in On.

ONA: A jaz sem pa lahko, kaj?

ON: Oprosti, tvoj študij je *mala malca* v primerjavi z mojim.

ONA: Oprosti, sociologija in primerjalna književnost nista *mala malca*. Tvoja ekonomija je bila bolj tako tako.

ON: Ekonomija je kraljica napredka.

ONA: Lepo te prosim, socializem imamo, ti pa študiraš ekonomijo!

ON: Jaz sem vizionar! Razumeš! Vizionar!

ONA: Ne deri se, otroka boš zbudil.

ON: Če hočem kaj povedat, bom zbudil otroka, če hočem študirat, pa otrok noče zaspat. Ne morem več. Razumeš?

ONA: Zakaj pa jaz lahko?

ON: Zaradi pravlјice, sem že rekel.

ONA: Kakšne pravlјice?

ON: Sociologija, književnost, pravlјice! Če bi jaz študiral pravlјice, bi bil zdaj že doktor, ne pa učitelj na osnovni šoli. Ekonomija je eksaktna znanost!

ONA: Ekonomija je preteklost. Vsak čas bomo imeli komunizem, ti greš pa ekonomijo študirat.

ON: Še žal ti bo, boš videla, še žal ti bo. Ekonomisti bomo prvi. Kdor je zadnji, bo prvi, in kdor je prvi, bo zadnji. Ekonomisti in bankirji bomo vodili svet.

ONA: In ga tudi zafurali.

ON: Ne morem verjet, kakšne neumnosti govoriš!

ONA: Kar verjemi.

STARKA: Točno to se je zgodilo.

ON: Ne morem verjet, ne morem verjet!

ONA: Ne deri se, otroka boš zbudil.

ON: Zdajle bi rad študiral. Težek izpit imam. Dvakrat sem že padel. In ta hip, zdajle, bom študiral. Pa če se vse podre.

Pograbi knjige in zapiske in jih položi na mizo.

ONA: Ne boš.

ON: O, ja, pa bom.

Iz sobe se zasliši otrokov jok.

ONA: Kaj sem rekla.

ON: Me ne briga. Naj se dere, kolikor hoče. Pojdi z njim na sprehod.

ONA: Večer je.

ON: Posadi ga v peskovnik. Daj mu lopatko in grabljice, samo pazi, da ne bo jedel peska. To blazno rad počne.

ONA: Zima je.

ON: Ukvarjaj se z njim. Jaz hočem diplomirat. Tako.

Zvonec pri vratih.

ONA: Mami in ata sta prišla na obisk.

Ona odpre vrata.

Mama in Ata vstopita. Objameta hčerko.

ATA: Princeska!

MAMA: Tako težko je parkirat pred vašim blokom.

ATA: Kje je moj mali kakec, moj mali vnukec?

ONA: Pravkar se je zbudil. Kot da bi vedel. Kar naprej!

MAMA: Sem spekla *apfelstrudel* ... Je še topel.

Starec takoj plane k Atu in Mami.

STAREC: Ven! Takoj levo okrog in nazaj domov.

ATA: Prosim?

MAMA: Saj sva šele prišla.

STAREC: In zmeraj sta ostala do jutra. Zaspal sem že ...

On zaspi na kavču.

STAREC: Vidva sta se pa delala, kot da me ni.

ATA: Nikoli mi nisi bil všeč.

MAMA: Brez diplome.

ATA: Podtahnil si se v stanovanje, ki sem ga kupil hčerki.

STAREC: Ven!

Ju zagrabi za ovratnika in ju porine iz sobe.

STAREC: Če vaju takrat nisem upal nagnat, vaju bom pa zdaj.

ATA: Luzer!

MAMA: Vsaj *apfelstrudel* vzemita. Je še topel.

Starec ju potisne iz sobe in zapre vrata za njima.

STAREC: Tako. Ta prizor bomo preskočili.

Starka zaploska.

STARKA: Bravo! Takšen si mi všeč.

STAREC: Čisto preveč sta se vtikala v najino življenje.

STARKA: Zakaj pa takrat nisi tega naredil?

STAREC: Nisem si upal. Nisem imel diplome, imel sem slabo službo, stanoval sem v tvojem stanovanju ... Nesrečen sem bil.

ONA: Nesrečen si.

On se prebudi.

ON: Kaj ...? Sta že šla? Koliko je ura ...?

ONA: Nesrečen si.

ON: Zaspan sem.

ONA: Nesrečen si.

Se gledata. Iz oči v oči. Nekaj časa.

ON: Nesrečen sem.

ONA: Jaz tudi.

Se gledata. Iz oči v oči. Nekaj časa.

ON: Kaj pa zdaj?

ONA: Zimske počitnice so. Vzela bom tamalčka in šla k mami in atu. Ti pa v miru naredi diplomo.

Se gledata. Iz oči v oči. Nekaj časa.

ONA: Rada te imam.

ON: Jaz tudi. Tebe.

Ona odide.

STAREC: Štirinajst dni miru!

STARKA: A z mano in otrokom je bila pa vojna?

STAREC: Miru za študij. Odločil sem se ... Odločno sem se odločil.

On vstane, odločno odide mino Starca in Starke ter izgine v kuhinji.

STAREC: Tudi jaz bom nekaj, ne samo oče dojenčka, ekonomist bom, svet bom vzel v svoje roke ... Sem se določil.

On se vrne iz kuhinje s steklenico piva na ustih.

STAREC: Še prej bom pa spil eno pivo ... Na dušek. Svobodno!

STARKA: Nisem vedela, da sem ti tako omejevala svobodo.

STAREC: Ne, sploh ne. Ne gre za to.

STARKA: A sem ti kdaj prepovedala, da bi *svobodno* spil pivo?

On spet izgine v kuhinji.

STAREC: Takrat nisi razumela in zdaj tudi ne razumeš. Človek, mislim moški, rabi zalet, preden poleti.

STARKA: Zalet s pivom?

STAREC: Najprej predah, potem pa trdo delo ... In tisti večer sem se odločil ...

On se vrne iz kuhinje z novo steklenico piva na ustih.

STAREC: Da bom spil še eno pivo ...

On ga spiše. Potem pa sname plašč z obešalnika ...

STAREC: In šel malo na sprehod ..., da se prezračim pred napornim začetkom ...

On odide.

STAREC: Nocoj sprostitev, jutri pa ... študij, študij in še enkrat študij!

STARKA: A ne bi raje preskočila?

STAREC: Česa?

STARKA: Naslednjega prizora.

Vrata se odprejo. V sobo pade dobro razpoložena družčina. On, Ljubica in Prijatelj. Starec in Starka se umakneta.

ON: Kar naprej, kar naprej!

On izgine v kuhinji.

Prijatelj in Ljubica se opotekata po sobi.

PRIJATELJ: A nismo že včeraj končali tu?

Ljubica brska po mizi med knjigami in zapiski.

LJUBICA (*bere*): Sreče človeku ne more dati niti država niti sistem niti politična stranka.

Srečo si lahko človek ustvari samo sam. To pa poznam! Maharishi Mahesh Yogi je

to rekel, sem bila na predavanju, super je bilo. V Hyde parku. Beatlesi so ga pripeljali iz Indije. Sedeli smo v travi. In čisto vseeno nam je bilo, če je deževalo.

On se vrne iz kuhinje z naročjem steklenic.

ON: Za žejo!

PRIJATELJ: Za žejo opotečo in za srečo nepresahlo!

Prijatelj nagne.

LJUBICA: A praznujemo?

ON: Diplomo!

LJUBICA: Čestitam!

Ga objame in poljubi.

Poljub traja in traja ...

LJUBICA: Od srca.

PRIJATELJ: Bom kar tu zalegel.

LJUBICA: Jaz bi tudi.

Prijatelj zaleže za kavčem.

ON: Moram še ...

LJUBICA: Te počakam ...

ON: Moram ...

LJUBICA: V spalnici.

ON: Študirat ...

LJUBICA: Ni me treba spremljat. Še od včeraj vem, kje je ...

Ljubica se opoteče proti vratom spalnice. Med potjo zbrca čevlje z nog in tudi kaj malega sleče ...

ON: Prijatelj ... Ej!

Prijatelj smrči.

ON: Jutri moram res začeti študirat ... Samo danes še ...

Prijatelj smrči.

On spi do konca steklenico piva, ugasne luč in se odpravi v spalnico. Zapre vrata za sabo.

Nekaj časa se ne zgodi nič.

Odpiranje vrat.

Vstopi Ona. Prižge luč.

Gleda po sobi. Vsepovsod prazne steklenice.

Se skoraj spotakne ob Prijatelja za kavčem.

ONA: Aaaaaaa! Kaj pa ...?!

PRIJATELJ: Au, moja roka ...

ONA: Kdo ste?

PRIJATELJ: Ne morem vam dat roke ... Eden mi je nanjo stopil ...

ONA: Kaj delate tukaj?

PRIJATELJ: Praznujem diplomo.

ONA: Kaj?

Iz spalnice prihiti On. Na pol oblečen, na pol slečen.

ON: Kaj ...? Kdo ...? Ti!

ONA: Jaz, ja.

ON: Ti??

ONA: Ja.

ON: Ti??!!

ONA: Se mi zdi, da si presenečen.

ON: Ne presenečen. Ne! Vesel! Vesel sem! To! Zakaj nisi telefonirala ...?

ONA: Še nimava telefona.

Prijatelj se dvigne izza kavča.

PRIJATELJ: Moja roka ...

ONA: Praznujete?

PRIJATELJ: Diplomo.

ON: Malo smo ... Za sprostitev ... Ko človek cel dan študira ...

PRIJATELJ: Kavbo bi.

ON: Doma jo boš.

ONA: Lahko jo skuham.

ON: Ja, ja, ja. Dobra ideja! Odlična! Lepo prosim. Ti znaš najboljšo ...

Jo pospremi do kuhinje.

Ona izgine v kuhinji.

On plane v spalnico.

PRIJATELJ: Pa sem si premislil, ne bi kave ... Bi pa nekaj spil ...

On privleče iz spalnice Ljubico. Na pol je oblečena, na pol slečena. Drži ji roko na ustih.

ON (šepeta): Odidita, odidita, lepo vaju prosim ...

PRIJATELJ: Saj še ni jutro.

LJUBICA: Kaj ...

ON: Moja žena ...

LJUBICA: Res? Rada bi jo spoznala ...

ON: Lepo vaju prosim ...

Ju rine proti izhodnim vratom.

Ona pride iz kuhinje.

Vsi obstojijo in se gledajo.

ONA: Vedno več vas praznuje diplomo ...

ON: Ja ... Prijatelj in Ljubica ... Onadva sta par ... Onadva.

LJUBICA: Par?

ON: In odhajata ...

Ju zrine iz stanovanja.

Zapre vrata za njima.

ON: Na stranišču je bila. Jaz sem bil pa v spalnici. Sem že spal.

Ona ga gleda.

On jo gleda.

ONA: Te ne zanima, kje je tamalček?

ON: Kje je tamalček?

ONA: Pustila sem ga pri mami.

ON: Lepo.

Se gledata.

ONA: Te ne zanima, zakaj sem tu.

ON: Ja, seveda me. Seveda. Absolutno. Zakaj si tu?

ONA: Morala sem ti prit povedat. Noseča sem.

Ona odide v spalnico.

On se sesede v kavč.

ON: Ojej.

Iz kuhinje se vrmeta Starec in Starka.

STARKA: Tudi za drugega otroka si rekel ojej.

STAREC: Vedel sem, da ne bom nikoli diplomiral.

STARKA: Zaradi najine punčke?

STAREC: Zaradi sebe. Zamudil sem. Nisem več znal. Ali pa nisem nikoli znal.

On vstane in odide v spalnico.

Starec in Starka gledata za njim.

STARKA: Koliko sva bila takrat stara?

STAREC: Mlada.

STARKA: Trideset?

STAREC: In potem takoj štirideset.

STARKA: Tako hitro pa tudi ni šlo.

STAREC: Za okencem v banki minevajo leta kot zimsko popoldne. En dva tri, in je že noč.

STARKA: Začetek šolskega leta, zimske počitnice, prazniki, konec šolskega leta ...

STAREC: Ko je novo leto, je že takoj maj.

STARKA: In spet od začetka. Vedno isto, vsakič malo drugače. Pranje, pomivanje, kupovanje stvari in naklonjenosti ... Majhne spremembe. Frizura. Nisi opazil. Rojstni dan.

Pozabil. Šel mimo mene, ne da bi videl ...

STAREC: Obrnila si se stran, zazehala, ko sem pripovedoval pomembne reči, nataknila očala, ko sem te hotel poljubiti ...

STARKA: Vzkipel, če je bilo malo drugače ...

STAREC: Grizla jabolka v postelji ... na posebno grozen način ... Hrk, hrk, hrk ...

STARKA: Stokal in jamral, ko si jedel svojo najljubšo lazanjo ... Ogabno.

STAREC: Opazil sem, da uporabljaš kremo, ki smrdi ...

STARKA: Že takrat, ko sva se spoznala, sem jo uporabljala.

STAREC: Po stopnicah si hodila počasneje kot jaz, obstala pri vsaki izložbi. Vijoličasta barva, tvoja najljubša, mi je šla na jetra ...

STARKA: Oddaje, ki si jih gledal, tvoji politični favoriti, za koga si navijal, koga si volil ...
Na živce, na živce!

STAREC: Spreminjanje mnenj, stališč po potrebi ...

STARKA: To si počel ti.

STAREC: Dobrikanje, za hrptom pa lajanje ...

STARKA: Ker mi *ta mlada* ni bila všeč. Samo takrat.

STAREC: Tudi ti nisi bila všeč *ta mladi*.

STARKA: Za sina sem si želela boljše. Pa saj se je potem izkazalo.

STAREC: Hotela si ga za večnega sinčka. Za večnega tamalčka.

STARKA: Tvoja hčerka bi se morala pa poročiti s tabo, kaj?

STAREC: Nisi ga pustila od doma.

STARKA: Nisi je pustil od doma.

Iz sobe pride On.

Takoj za njim Ona.

Oba razburjena. In rahlo postarana.

ON: Stara je devetnajst let, prezgodaj je!

ONA: Ko je odšel naš mali, se pa nisi sekiral.

ON: Ti si doživela živčni zlom.

ONA: Ker ni bila prava zanj. Zato.

ON: A ta klošar pa je pravi za najino princesko?

ONA: Za *tvojo* princesko. In ni klošar. Glasbenik je.

ON: Faliran.

ONA: A ti imaš pa doktorat?

ON: Nesramna si.

ONA: Pravična.

ON: Življenje si mi uničila.

ONA: Jaz tebi?

ON: Z očitANJI. In zdaj ga hočeš še njej.

ONA: Zakaj? Ker se mi zdi prav, da gre od doma ...

ON: S klošarjem.

ONA: Samo zaradi tebe je najin mali nesrečen.

ON: Zdaj je srečen. Ločil se je.

ONA: Če bi takrat poslušali mene ...

ON: Bi še vedno spal v otroški sobi. Tridesetletnik!

ONA: Dvojna merila imaš.

ON: Jaz? Kdo to pravi!

ONA: Njega si odgnal od doma.

ON: Sin se mora znebit očeta in postati mož.

ONA: Hčerko pa hočeš obdržat v svojem naročju.

ON: Sovražiš jo.

ONA: Ne govori neumnosti.

ON: Ne maraš je. Zato hočeš, da gre živet k tistemu ciganu.

ONA: Glasbenik je.

ON: No, to je to.

ONA: Nočem, da bi naredila isto napako kot jaz.

ON: Jaz tudi ne, zato naj ostane doma.

ONA: Rada ga ima. Naj gre z njim!

Gledata se.

ON: Kaj si rekla?

ONA: Naj gre z njim, če ga ljubi.

ON: Ne, malo prej ... Nočeš, da bi naredila isto napako ... A jaz sem napaka?

ONA: Nisem tega rekla.

ON: O, pa si! Že leta tako misliš. Zakaj sem *napaka*? Potrkal sem na tvoja vrata, v roki sem imel listek, postal sem tvoj cimer, zaljubila sva se ...

ONA: Šele kasneje.

ON: Kako *kasneje*?

ONA: Ni bilo na prvi pogled. Ljubezen mora bit na prvi pogled, pa čeprav s klošarjem.

ON: Glasbenik je.

ONA: In potem je tako ostalo. Navada.

ON: In zdaj ti je žal?

ONA: Šele od takrat mi je žal, ko si privlekel tisto kurbo v najino spalnico ...

ON: Pojma nimam, o kom govoriš!

ONA: Ko ste praznovali diplomo, ki je nikoli ni bilo.

ON: Zdaj se spomnim! Bila je prijateljjeva punca. In ni bila v spalnici.

ONA: Ja, in meni je ime *Blondinka*. Ne imej me za neumno.

ON: Če ti rečem. Bila je prijateljjeva punca.

Gledata se.

ONA: Minila so leta.

ON: Žal mi je.

ONA: Tega mi nisi nikoli rekel.

ON: Žal mi je, da so minila leta.

ONA: Ja, lahko bi si mislila.

ON: Kaj?

ONA: Da ti je žal za leta, ne pa zato, ker si se fukal v najini postelji.

ON: Nisem.

ONA: Jaz sem ti prišla pa vsa vesela povedat, da sem noseča.

ON: In mi ne moreš oprostiti?

ONA: Česa?

ON: Da nisem študiral. Da me je zaneslo.

ONA: Ne boš priznal, kajne?

ON: Nisem na sodišču. Ni vojna. Ni obsedeno stanje. Zakaj me mučiš? Zakaj me zaslišuješ?

Vsa leta ... Od takrat ... Misliš, da ne vem ... Življenje ni zasliševalnica.

ONA: Če pa nočeš priznat.

ON: Kaj naj priznam? Da sem izdal domovino? Me boš dala streljat zaradi tega? Zakaj me hočeš na vsak način ponižat? Kaj hočeš dokazat?

ONA: Da ni ljubezni.

ON: Ljubezen je. Ljudje se zaljubljajo. Naša hči se je zaljubila v klošarja. A ni to dokaz ...

ONA: Potem pa naj gre z njim! Ne kompliciraj!

ON: Ja ... Ampak ... Rad bi jo zaščitil. Rad bi najboljše zanjo.

ONA: Mislila sem na naju.

ON: Kaj spet *na naju*?

ONA: Na najino ljubezen.

ON: Midva imava svoja leta ...

ONA: Ni je.

ON: Koga spet?

ONA: Ljubezni.

Starec in Starka se vrmeta.

ON: In kaj naj zdaj? Grem? Me mečeš ven?

STARKA: In si šel. Drugič.

On sname plašč in odhaja proti vratom.

STAREC: Preden sem zaprl vrata za sabo, si rekla ...

ONA: Počakaj ...!

STAREC: Mislil sem, da boš rekla: *Vrni se, ostani, pozabiva, odpustila sem ti, ne morem živet brez tebe...*

On se obrne.

ONA: A veš, česa se v resnici bojiva?

STAREC: Molčal sem.

ONA: Tišine. Ko bosta oba otroka zares odšla ..., se ne bova imela več kaj pogovarjat.

STAREC: Odšel sem.

On odide.

Ona odide v spalnico.

STARKA: Že drugič si me zapustil.

STAREC: Odgnala si me. Že drugič.

STARKA: Spet mi je bilo hudo.

STAREC: Najel sem sobo. Pil sem.

STARKA: Ko si bil pijan, si klical. Takrat smo že imeli telefon.

STAREC: Vedno si mi vrgla dol.

STARKA: Na začetku nisem. Potem pa si bil vedno bolj tečen. Samo kadar si bil pijan, sem odložila.

STAREC: Klical sem tiste številke ... Ženske. Po telefonu. So prijazne s tabo. O tebi sem jim pravil. Samo o tebi. Nisem hotel seksa, hotel sem, da bi me poslušale ... Tako kot me ti nisi nikoli. Celo plačo sem dal za telefon.

STARKA: Zamenjala sem ključavnico.

STAREC: In to ravno takrat, ko sem se hotel vrniti.

STARKA: Po pol leta, ko sem te čakala.

STAREC: Imela si drugega.

STARKA: Rekel si mi, da sem kurba.

STAREC: Bil je tvoj kolega s šole.

STARKA: Učitelj telovadbe.

STAREC: Samo to mi povej: Sta bila ljubimca že prej? Mislim, preden sem jaz odšel? Samo to bi rad vedel. Samo to! Po petdesetih letih si zaslužim to vedet.

STARKA: Všeč sva si bila.

STAREC: Vedel sem! Varala si me!

STARKA: Ne.

STAREC: Seveda si me. Poznam te. Spomnim se, kako hitro in brez problema si me vzela v posteljo.

STARKA: Bedak!

STAREC: Prišel sem povprašat za sobo in *hop!* pa je bilo.

STARKA: Ni bilo čisto tako, kot si to predstavljaš v svojih moških sanjarijah.

STAREC: In črne hlačke, čipkaste, si mi vrgla z balkona.

STARKA: Kakšen butec!

STAREC: Si se za tistega telovadca tudi oblekla v črno čipko, kaj? Na kakšni šolski zabavi? Na sindikalcu?

STARKA: Ni bilo treba. Bil je gospod. Lahko sva se pogovarjala.

Vstopita Ona in Telovadni učitelj.

UČITELJ TELOVADBE: Krasen film!

ONA: Dobil bo vse oskarje.

UČITELJ TELOVADBE: Bi si zaslužil. Komaj čakam ... Drugi teden je podelitev. Na Avstriji bom gledal. Tvoj televizor lovi Avstrijo?

ONA: Bolj slabo. In kako odlična sta bila otroka!

UČITELJ TELOVADBE: Fanny in Aleksander! To je film, po katerem bomo pomnili osemdeseta leta.

ONA: Boš kaj popil?

UČITELJ TELOVADBE: Pozno je.

ONA: Čaj?

UČITELJ TELOVADBE: Mogoče. Zjutraj imam mulce. Sedmi in osmi razred. Sami divjaki. Moram bit spočit. Sicer jih sploh ne morem ukrotit.

Ona odide v kuhinjo.

Učitelj telovadbe sede v kavč. Razgleduje se po stanovanju. Starec si ga ogleda čisto od blizu.

STAREC: Nikoli mi ni bil všeč.

STARKA: Ti si mu pa bil.

UČITELJ TELOVADBE (*zakliče proti kuhinji*): Kje pa je ...? Mislim ... Kje imaš ...? Kje je ...?

Ona se vrne iz kuhinje s skodelicama.

ONA: Odselil se je.

UČITELJ TELOVADBE: Sta se ... Mislim ...

ONA: Ločila? Ne. Samo kriza. Pravzaprav ne vem. Mogoče je pa res konec.

Ona nalije čaj v skodelici.

STAREC: Voda je pa hitro zavrela.

STARKA: Če se spominjamo, lahko nepomembne reči preskočimo.

On srka čaj.

UČITELJ TELOVADBE: Saj ni pravi? Mislim ... Čaj ... Moram počivat ... Fantje iz sedmih in osmih so pravi vražički. Bilo bi narobe, če vso noč ...

ONA: Zeliščni je. Lahko boš spal.

UČITELJ TELOVADBE: O! To je pa super. Mislim ..., da je zeliščni.

Srkata čaj.

ONA: Veliko filmov sva že videla.

UČITELJ TELOVADBE: Ja. Skoraj vsak teden sva v kinu. Mislim ... najmanj dvakrat ... do trikrat. Jaz sem ... Mislim ... sem ... Res, da sem učitelj telovadbe, sem pa tudi ... Težko mi je priznati ... filmofil sem.

ONA: Po rojstvu hčerke ... Devetnajst let ... sem bila mogoče samo nekajkrat v kinu. *Bitka na Neretvi*. To je bil moj zadnji film.

UČITELJ TELOVADBE: Ogromno si zamudila.

ONA: Ogromno življenja.

UČITELJ TELOVADBE: Odlične zgodbe so šle mimo tebe.

ONA: Vem. Ampak ... Zdaj bom to nadoknadila ...

UČITELJ TELOVADBE: Jaz grem vsak teden v Kinoteko ...

ONA: Me vzameš s sabo?

UČITELJ TELOVADBE: Z največjim veseljem!

Srkata čaj.

Tišina.

ONA: Veš ... Pol leta že hodiva ... V kino ...

UČITELJ TELOVADBE: *Nebo nad Berlinom*. Odličen film.

ONA: Ja.

UČITELJ TELOVADBE: Najbolj pa so mi vseč Fassbinderjevi filmi. Ko je letos umrl, sem jokal. Mislim ... Pa nikoli ne jokam. No, malokdaj. Zadnjič sem jokal pred dvema letoma, ko je umrl tovariš Tito.

ONA: Lahko prespiš pri meni. Sama sem.

STAREC: Vidiš! Lovača nastavljača!

ONA: In greva zjutraj skupaj v šolo.

STARKA: Pol leta te ni bilo. Pijan si telefonaril. Zmerjal si me.

UČITELJ TELOVADBE: Ne morem. Mislim ... Spočijem se samo v svoji postelji ... in dečki iz sedmih in osmih zahtevajo toliko pozornosti.

Razbijanje po vratih.

UČITELJ TELOVADBE: Kaj ...?

ONA: Ne bom odprla.

Razbijanje.

UČITELJ TELOVADBE: Kaj, če se je kaj zgodilo ... Mogoče gori ... Mislim ...

Ona gre odpret.

On. Pijan plane v stanovanje.

ON: Kurba! Pa sem te zalotil!

UČITELJ TELOVADBE: Brez nasilja, prosim!

ON: Tu sta! Izdajalca!!

UČITELJ TELOVADBE: Pa saj si rekla, da si zdaj sama?

ONA: Kaj bi rad? Obisk imam.

ON: Se kurbaš, kaj? Samo hrbet sem obrnil in že si me izdala! Lahko bi vedel ... Kurba izdajalska!

UČITELJ TELOVADBE: Jaz bi zdaj šel ... Mislim ... Zjutraj imam ure ... moji dečki ...

ON: Nikamor ne greš!! Tu bodi! Razčistimo!

ONA: Pijan si in zoprn. Nimamo kaj razčiščevat. Izgini!

ON: Da se bosta potem lahko še naprej fukala?!

UČITELJ TELOVADBE: Pogovarjava se o filmih.

ON: Pornografija, kaj? Perverzno! A z mano, ki sem normalen, pa nisi bila zadovoljna?

UČITELJ TELOVADBE: Tudi jaz sem normalen.

ON: Tiho! Ne se mešat v najino intimnost!

ONA: Domov pojdi, pijan si! Ne bom te več poslušala. Poklicala bom miličnike!

ON: Kaj, milico bi poslala nadme! Nad očeta svojih otrok! Jaz sem tukaj doma! Tukaj sta se rodila moja otroka.

ONA: Tukaj si vlačil druge babe v najino posteljo.

UČITELJ TELOVADBE: Jaz bi zdaj šel ...

On nenadoma poklekne.

ON: Oprosti mi ... In vzemi me nazaj, prosim!

ONA: Vstani.

UČITELJ TELOVADBE: Jaz bi res šel ...

ON: Saj je vseeno, če si se kurbala. Vseeno je, če sem se jaz ...

ONA: Ni vseeno.

ON: Ena ena. Neodločeno. Enkrat ti, enkrat jaz.

ONA: Jaz se nisem.

ON: Zalotil sem te. S tem ... Fizikulturnikom. Vsak dan se dobivata. Za vama sem hodil.

UČITELJ TELOVADBE: To pa ni lepo ... Mislim, zalezovanje ...

ON: Tiho!! S svojo ženo govorim. Imam pravico. Mati mojih otrok je ...

UČITELJ TELOVADBE: Hvala za čaj ...

ON: Rad bi se vrnil ... Naženi ga, tega svojega fukača ...

UČITELJ TELOVADBE: Lepo vas prosim ... Nisem fukač.

ONA: Zresni se. Vstani. Ne se poniževat. Nič nimam z njim.

UČITELJ TELOVADBE: In jaz nič z njo.

ONA: Prijatelja sva.

UČITELJ TELOVADBE: Tako.

ON: Vem, kaj se to pravi *prijatelja* ... Tudi jaz ... takrat ... Priznam. Ni bila prijateljeva ljubica ...

ONA: Ne bi o tem. Pozno je.

UČITELJ TELOVADBE: In zjutraj imam sedme in osme razrede ...

ON: Prosim ... Žal mi je ... Ne znam živet brez tebe. Ne znam si zlikat srajce ...

UČITELJ TELOVADBE: To je zelo enostavno.

ON: Kuhati ne znam ... vse se mi zmeraj zažge ...

UČITELJ TELOVADBE: Jaz pa zelo rad kuham. Pecivo pečem najrajši. Z marmeladnim nadevom. Dečki ga obožujejo.

ON: Če pa skuham, ne morem jest ... Sam ... Ne morem več brez tebe ...

ONA: Ne bom ti likala srajc. Ne bom ti kuhala. In ne bom tvoja služkinja.

ON: Prav, prav. Sam bom, sam! Samo nazaj me vzemi, prosim.

UČITELJ TELOVADBE: Lahko vam nudim inštrukcije. Mislim ... V zvezi z gospodinjskimi opravili.

Starec poseže v dialog.

STAREC: Pretiravaš. Nisem klečal pred tujim človekom. Nisem toliko prosjačil.

ONA: Jaz se spomnim, da si.

UČITELJ TELOVADBE: Tudi jaz se tako spomnim.

STARKA: Ampak je pomagalo.

STAREC: Ja.

STARKA: Popustila sem.

STAREC: Hvala.

STARKA: Telovadni učitelj je kriv.

UČITELJ TELOVADBE: Zakaj pa jaz?

STARKA: Če bi on pokazal zanimanje ... Ne vem, če bi ...

STAREC: Hvala bogu, da ga nisi zanimala ... Kasneje sem izvedel, da je ...

Pogleda Učitelja telovadbe.

ON: Saj ste?

UČITELJ TELOVADBE: Ja. Sem. V zgodnjih devetdesetih sem bil eden izmed ustanovnih članov. Boril sem se za pravice. Večkrat so me pretepli. In to celo moji učenci.

Kasneje, mislim, ko so bili že odrasli. *Lej ga našega prfoksa za telovadbo! Vedno nas je tako zaljubljeno gledal. Dejmo ga mal zbit!!* Ampak sem vztrajal. Žal mi je samo, da nisem dočakal tega, da se je gibanje res razmahnilo, ko so se ustanavljali klubi in je konec devetdesetih bilo skoraj normalno ...

ONA: Pojdi ... Lepo te prosim ...

UČITELJ TELOVADBE: Ja ... Grem. Se vidiva jutri v šoli.

ONA: Prav.

Učitelj telovadbe odide.

STAREC: Časi se spreminjajo, mi pa se staramo.

STARKA: Med eno in drugo slabo odločitvijo mine življenje.

STAREC: *Slabo odločitvijo ... Spet misliš mene.*

STARKA: Na vse slabe odločitve mislim, ki smo jih naredili v življenju ... Tudi na to mislim, kar se je dogajalo z nami. Hodili smo na volitve, referendum, ploskali smo, se strinjali, nismo protestirali, ko bi morali, nismo se uprli ... Bili smo sebični. Svet je razpadal, mi pa smo se sebično odločali samo zase. Ni nam bilo mar za druge. Na takšne odločitve mislim ...

STAREC: Nisem vedel, da te je vse to zanimalo ...

STARKA: Nekaterih odločitev ne moreš popraviti. Odločiš se za nekaj, kar misliš, da je prav.

Ampak prav je samo zate, za druge pa je narobe.

Ona joka.

On stopi k njej.

ON: Kaj sem spet naredil?

Ona pokaže na televizijski ekran.

ONA: Bombardirajo ... Vojna je.

ON: Kako je to mogoče ... Sarajevo.

On in Ona pretresena gledata televizijski ekran.

STAREC: Bile pa so tudi dobre odločitve.

On lista debelo knjigo.

ON: Janči, Jona, Janž, Janko, Janez ... Kaj pa Janez? Preveč kmetavzarsko, kaj?

ONA: Lahko ga kličemo Jan.

ON: Bljak!

ONA: Kaj pa, če bo punčka?

ON: Vnuk bo. Pa magari Janez.

STARKA: Vnukinja je bila.

STAREC: Potem pa še ena.

STARKA: Ja, čez nekaj let, ko se nam je zgodila Evropa, se nama je skoraj na isti dan zgodila druga vnukinja.

STAREC: Zato smo ji pa dali ime Eva.

STARKA: Evropa ji nismo mogli dat. Je bilo pa vsaj na E.

STAREC: Moja ideja!

STARKA: Slaba ideja.

STAREC: Eva?

STARKA: Evropa.

On si oblači plašč.

Ona ga spremlja do vrat.

ON: Strah me je.

ONA: Samo pregled je.

ON: Kri ščijem.

ONA: Nič hudega ...

ON: Če je pa kri!

ONA: *Pregled* ni nič hudega.

ON: Umrli bom.

ONA: Ne boš. Pojdi zdaj.

ON: Ne grem.

ONA: Samo pregled je.

ON: Pojdi z mano.

STAREC: Nisi šla z mano.

STARKA: Si mislil, da te bom za roko peljala k zdravniku. Kot majhnega fantka.

STAREC: Lahko bi bil rak.

On si sleče plašč.

ONA: In?

ON: Vnetje mehurja. Moram bit na toplem. In zdravila. Antibiotiki.

ONA: Panika pa takšna!

ON: Od nas, ki smo šli skupaj v penzijo, so že trije na drugi strani.

ONA: Utrujena sem. Tako sem utrujena.

ON: A greva ležat?

ONA: S tabo vedno.

Se zasmejita.

Odideta v spalnico.

Starec in Starka se usedeta v kavč.

STARKA: Ko smo takrat glasovali za ...

STAREC: Jaz nisem.

STAREC: Bil si skoraj edini.

STAREC: Nisem. In ni mi žal.

STARKA: Pusti mi, da povem do konca ... Kar naprej mi skačeš v besedo. Takrat, ko smo *skoraj* vsi bili za, sem začela varčevat ... Novi časi. Vse drugače. Nova država. Vse novo! Na vrata so trkali agenti, ponujali zavarovanja ... In tako sem tudi jaz. Za dvajset let. Prihranki za starost. Mislila sem: *Dvajset let! Joj, kako je to daleč.* In je bilo takoj. Ne morem verjet, kako hitro je minilo dvajset let.

STAREC: Ja ... Minilo je ... Potrkal sem na vrata, ti si odprla, v roki sem imel listek ... Snel sem ga z drevesa ...

STARKA: Pozvonil si.

STAREC: Potrkal.

STARKA: Pozvonil, bom pa ja vedela!

STAREC: Prepričan sem, da sem trkal.

STARKA: Prav. Trkal si.

STAREC: Ne. Pozvonil. Zdaj sem se spomnil.

STARKA: Tudi prav.

STAREC: Pozvonil sem ... In je minilo. V hipu. Če pozvoniš ali potrkaš, vseeno mine. Kot blisk.

STARKA: Se je kaj zgodilo? Mislim, vmes? Veliko, malo? Pojma nimam.

STAREC: Je bilo lepo?

STARKA: In grdo.

STAREC: Sem pozabil.

STARKA: Jaz tudi. Vem pa, da je *bilo* ...

STAREC: In bo še! Potovala bova! Tiste tvoje prihranke, ko si varčevala dvajset let, bova porabila ... Šla bova tja, kjer še nisva bila ... Na Dunaj, v Berlin, v London, stat pod Big Bang ... Gledat, kako odbija čas.

STARKA: Big Ben.

STAREC: Kaj ...?

STARKA: Big Ben je stolp z uro. V Londonu.

STAREC: A ni Big Bang, in to zato, ker zvonovi delajo: *bangbangbang*.

STARKA: Ne. Big Ben je. Big Bang pa je praeksplozija vesolja.

STAREC: Vem. Misliš, da sem tako trapast ...

STARKA: Začetek časa ...

STAREC: Trenutek, v katerem so vsi trenutki.

Nekaj časa molčita.

STAREC: Ampak midva greva vseeno v London stat pod Big Bang, pa tud če je Big Ben.

Zasmejita se.

STARKA: Prav.

STAREC: Pa v Moskvo bova šla. Gledat zamrznjenega Lenina, zamrznjen čas nekega življenja. Bova šla pit vodko, sedet ob Volgo in strmet v njene valove ...

STARKA: Volga ne teče skozi Moskvo.

STAREC: Kako si ti malenkostna! In že vse življenje me samo popravljaš.

STARKA: Pa prihrankov tudi ni. Ko je minilo dvajset let, so sporočili, da je zavarovalniška hiša bankrotirala. Slabe naložbe, slabe banke ...

STAREC: Pa kaj ... Imava penzijo ... Bova šla pa v Bagdad. Tisoč in ena noč, Orient ... Pa še ceneje je. Vseповsod bova šla. Skupaj. Držal te bom za roko. Nadoknadila bova, kar sva zamudila. Samo to si želim.

STARKA: Ne moreva.

STAREC: Zakaj *ne moreva*? Vedno vse pokvariš. Šla bova in pika.

STARKA: Mrtva sva.

Starec in starka se pogledata.

Nasmehmeta se.

Vhodna vrata se odprejo.

Na pragu Sin in Hčerka.

Nekaj časa stojita, kot da se ne moreta odločiti, ali bi vstopila ali ne.

Potem vstopita.

HČERKA: Kako težko sem prišla sem.

SIN: Kaj šele jaz.

HČERKA: Vse bi dala, da bi nekdo drug pobral njune reči.

SIN: Najbrž je prav, da to narediva midva.

Hčerka vzame iz torbice dve veliki vrečki. Takšni črni, za smeti.

HČERKA: Ni veliko ostalo.

SIN: Pohištvo gre na kosovni odpad. Sem že naročil ... Morali bi že bit tu.

HČERKA: Tu sva preživela otroštvo.

SIN: Mogoče bova našla kakšno malenkost za spomin.

Sin začne odpirati predale.

HČERKA: Obleke grejo na Karitas. Mogoče še komu kaj prav pride.

SIN: Hitro je šlo.

HČERKA: Pri parih, ki so bili vse življenje skupaj, se velikokrat zgodi, da grejo eden za drugim.

SIN: Ata je kar naprej jamral, da ima raka.

HČERKA: Šla je pa mama. Pa ni nikoli nič rekla.

SIN: In potem takoj on ... Kot da mu je bilo dolgčas brez nje.

HČERKA: Zelo sta se imela rada.

SIN: Nikoli se nista prepirala. Se ti spomniš, da bi se kdaj?

Hčerka odpira predale.

HČERKA: V vsem sta se ujemala.

SIN: Mogoče takrat, ko sem se ločil ...

HČERKA: Očetu ni bilo všeč, se mi zdi.

SIN: Pa ni nič rekel. Mama mi je povedala, da mu ni bilo všeč ...

Starec in Starka se spogledata.

Sin odpira predale.

SIN: Nista kaj dosti govorila o sebi.

HČERKA: Mogoče pa midva nisva znala poslušat.

SIN: Enkrat, se spomnim, ko sem hotel psa, mi je mama rekla, da ata ne mara psov. Da bi ga
ona z veseljem imela, ampak ...

Starec Starki.

STAREC: Lažnivka.

Starka se nasmehne.

HČERKA: Ata je imel raje mačke. Pravil mi je, da je nekoč imel mačka, ki pa ga je povozil
avto. Spominjam se, da je imel solzne oči, ko je pripovedoval ... Zelo rad je imel
tistega mačka.

Starka Starcu.

STARKA: Lažnivec.

Starec se nasmehne.

Sin iz predala potegne črne čipkaste hlačke ...

SIN: Kaj pa to?

HČERKA: Pojma nimam.

SIN: Kako je to prišlo sem?

HČERKA: Star model. Takšnih ne delajo že sto let.

SIN: Se spoznaš.

HČERKA: Malo pa že.

Gledata čipkasto perilo.

Hčerka ga pograbi in vrže v črno vrečko.

HČERKA: Stran gre. Na Karitasu ne sprejemajo takšnih reči.

SIN: Misliš ...?

Hčerka pospravlja predale.

HČERKA: Kaj?

SIN: Da sta se kdaj varala?

HČERKA: Si nor! Stara sta bila.

SIN: Nista bila zmeraj stara.

HČERKA: Grem staviti, da je bil ata mamin prvi in edini. In obratno.

SIN: A se ni enkrat odselil? Za nekaj časa. Ali pa je bil samo na službenem potovanju?

Hčerka se zamisli.

HČERKA: Ne spomnim se. Kot bančnega uslužbenca so ga pošiljali okoli ... Pohitiva.

Nimam veliko časa ... Po ta malo moram v glasbeno.

V vreče mečeta reči.

SIN: Mapa z računi ...

HČERKA: Stran.

SIN: Stari robci ...

HČERKA: Stran.

SIN: Pisma.

HČERKA: Stran.

SIN: Časopisni izrezki.

HČERKA: Stran.

SIN: Listek ... čakaj ... nekaj piše: *Iščem sostanovalca ...*

HČERKA: Stran.

SIN: Katalogi, brošure, izlet v London, na Dunaj, v Moskvo, Bagdad ...

HČERKA: Stran.

SIN: Vrečka s školjkami ... Ali so mogoče kamni?

HČERKA: Stran.

SIN: Njegova aktovka. Precej izdelana.

HČERKA: Stran.

SIN: Srečke. Poglej, cela vreča srečk!

HČERKA: Mama jih je kupovala vsak teden. Nikoli ni zadela.

SIN: Vse je shranila. Za trideset let srečk ... Mogoče več.

HČERKA: Stran.

SIN: Brošura. *Manifest komunistične ...*

HČERKA: Stran.

SIN: Dickens. *Božična zgodba.*

HČI: Pusti. To bo naša ta mala mogoče imela za čtivo.

Predali so prazni.

Črne vreče za smeti so polne.

SIN: To je to.

HČERKA: Ni več.

Sin odkima.

Zvonec pri vratih.

Hčerka odpre.

Pred vrati možje v kombinezonih.

HČERKA: Kar noter!

Možje začnejo odnašati pohištvo.

Sin in Hčerka gledata.

HČERKA: Vesela sem, da je to za nama.

SIN: Ja.

HČERKA: Greva.

SIN: Ja.

Možje v kombinezonih odnašajo pohištvo.

Starec in Starka vstaneta iz kavča.

Možje ga odnesejo.

Prostor je prazen.

Možakar, ki zadnji zapusti prostor, ugasne luč.

V prazni sobi v mraku stojita Starka in Starec in se smehljata, dokler ju popolnoma ne pogoltne tema.